

У К Р А Ї Н А
ЖИТОМИРСЬКА РАЙОННА РАДА ПРОЕКТ
РІШЕННЯ № _____
(_____ сесія сьомого скликання)

від « _____ » _____ 2017р.

Щодо вшанування
пам'яті жертв трагедії
вірменського народу

Розглянувши та обговоривши клопотання Громадської організації «Житомирська обласна община вірмен «ЕРЕБУНІ», керуючись статтею 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», відповідно до положення Конвенції ООН Про запобігання злочину геноциду та покарання за нього від 09.12.1948р., Конвенції ООН Про незастосування строку давності до військових злочинів проти людства від 26.11.1968р., висновків Підкомісії ООН з попередження дискримінації і захисту меншин щодо визнання Геноциду вірмен у відповідності до Конвенції ООН, прийнятих у 1985 році, вшановуючи пам'ять численних жертв організаційного масового знищення вірменського народу на території Османської імперії в 1915-1922 роках, приймаючи до уваги, що Геноцид вірмен є невід'ємною частиною загальнолюдської свідомості і колективної пам'яті, і що визнання існування геноциду – є невід'ємною передумовою запобігання геноциду, враховуючи висновки та рекомендації постійних комісій районної ради, районна рада
ВИРІШИЛА:

1. Від імені Житомирської районної ради висловити глибокі співчуття вірменському народу.
2. Звернутися до Президента України та Верховної Ради України про вшанування пам'яті жертв трагедії вірменського народу (текст звернення додається).
3. Доручити голові Житомирської районної ради підписати звернення.
4. Виконавчому апарату Житомирської районної ради забезпечити розміщення тексту звернення на офіційному веб-сайті районної ради та направити адресатам.

Голова районної ради

С.Г.Крутий

Звернення
депутатів Житомирської районної ради 7 скликання
щодо вшанування пам'яті жертв трагедії вірменського народу

102 роки тому вірменський народ зазнав масових репресій та знищень зі сторони Османської імперії. З 1915 року правлячим режимом в Османській імперії було розпочато масове знищення вірменського народу. Жертвами різанини, погромів, масових страт та депортації упродовж 1915-1922 років стали більше 1,5 мільйона вірмен, більше 600 тисяч внаслідок переслідування і депортацій вимушені були залишити свою Батьківщину та розвіялися по всьому світу, і в тому числі знайшли порятунок в Україні.

Геноцид вірмен став першим у ХХ сторіччі широкомасштабним злочином, спрямованим проти народів за етнічною, релігійною й расовою ознакою. У період здійснення тотального знищення вірменського народу, в 1915 р. країни-союзники Першої світової війни у своїй спільній декларації засудили масове знищення вірмен, яке було кваліфіковане як «злочин проти людства та цивілізації». А Спеціальний військовий трибунал у 1920 році прийняв рішення вважати доведеним, що депортації вірмен не були продиктовані воєнною необхідністю або дисциплінарними причинами, а були задумані центральним комітетом партії молодотурків, і поклав на них відповідальність за факт організованого вбивства вірмен. Після Другої світової війни геноцид був кваліфікований як найважчий злочин проти людства. ООН прийняла низку рішень проти геноциду, основним з яких є Конвенція про запобігання злочину геноциду і покарання за нього (1948 р.), Конвенція про незастосування строку давності до військових злочинів і злочинів проти людства (1968 р.) та відповідні висновки ООН щодо визнання Геноциду вірмен.

Після поразки Османської імперії, в 1918 році країни-переможці зажадали від Туреччини покарати винних у злочинах проти військовополонених і вірмен. У грудні 1918 року був створений

Геноцид вірмен є визнаним історичним фактом та засуджений провідними міжнародними інституціями: ООН, Європейським парламентом, Радою Європи, Всесвітньою радою церков. Світовою асоціацією дослідників геноциду, Постійним трибуналом народів та низькою провідних світових держав. Відповідно до висновку Міжнародного центру з питань правосуддя перехідного періоду від 2003 року події 1915 року потрапляють під всі визначення геноциду і вживання цього терміна повністю виправдане.

Підтверджуючи свою прихильність до міжнародної боротьби по запобіганню геноциду, відновлення прав народів, які зазнали геноциду, та утвердження історичної справедливості, враховуючи викладене вище, ми закликаємо Вас висловити свою солідарність з міжнародним співтовариством і оголосити 24 квітня Днем вшанування пам'яті жертв трагедії вірменського народу.

За дорученням депутатів
Житомирської районної ради
Голова Житомирської районної ради

С. Г. Крутий

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проекту рішення
«Щодо вшанування пам'яті
жертв трагедії вірменського народу»

До початку ХХ століття більша частина історичної Вірменії входила до складу Османської імперії. Вірмени, як немусульмани, були другорозрядними громадянами - вони не мали права носити зброю, свідчити у суді, платили вищі податки. Ворожість до вірмен посилювалась і великим припливом мусульманських біженців з Кавказу після російсько-турецьких воєн і з новоутворених балканських держав.

Все це викликало численні конфлікти, які вилились у масові етнічні вбивства, що трапились в 1894-1896 роках в Самсуні, Трабзоні та Стамбулі і забрали життя близько 100 тисяч вірмен.

У 1908 році владу в Османській імперії захопила партія молодотурків, офіційною ідеологією якої був пантюркізм, а метою - створення тюркської імперії від Балкан до Алтаю. Перешкодою в цьому на їх думку була Західна Вірменія, яка відділяла Туреччину від тюркомовного Азербайджану.

Вступ Туреччини в Першу світову війну в серпні 1914 року дав, на думку молодотурків, «унікальний шанс» для остаточного вирішення «вірменського питання», тобто повного винищення вірмен. В умовах введеного військового положення почалася депортація вірменського населення східних турецьких провінцій вглиб країни, а будь-які прояви протесту придушувалось жорстоким чином. Вступ Туреччини на територію Росії і Персії розширив територію репресій проти вірмен - з листопада 1914 до квітня 1915 року їх було вбито 27 тисяч.

Провина за поразки турків у боях взимку 1915 року керівництвом Туреччини було покладено на вірмен, які служили в османській армії. У лютому близько 100 тисяч їх було роззброєно і більшість жорстоко вбито - їм перерізали горло або закопували живцем. Роззброєння мирного населення також супроводжувалось тортурами і вбивствами. Роззброєння вірмен зробило можливими репресії проти них по всій території Османської імперії - вірмен почали масово виселяти в пустельні райони не тільки з прикордонних областей, але й з великих міст країни.

З початком французького наступу на Дарданелли **24 квітня 1915 року** в Стамбулі були заарештовані 235 представників вірменської еліти Стамбула. Аналогічні заходи розпочались і в Едірне, Александретті та Адані. Наступного дня в Стамбулі було заарештовано ще 600 вірмен, потім ще 5 тисяч. Більшість з них було вбито на околицях міста.

У травні 1915 року меджлісом Туреччини був затверджений «Закон про депортацію», який узаконив виселення всіх без виключення вірмен з місць їх компактного проживання в усіх провінціях Туреччини. На нових місцях проживання вірмени не повинні були перевищувати 10% від мусульман у регіоні, їм заборонялось переїжджати в інші населені пункти, відкривати власні школи. У повінції Ван, єдиній, де вірмени складали більшість населення, депортація супроводжувалася масовим убивствами кількох десятків тисяч

вірмен, які на думку властей становили потенційну загрозу Туреччині. Головну роль у вбивстві вірмен відіграла 34-тисячна «Особлива організація», яка складалась в основному із випущених з тюрем злочинців, і ескадрони смерті, створені спецслужбами Туреччини.

До кінця літа 1915 року значна частина вірмен Османської імперії була знищена: протягом трьох років їх загинуло понад 1,5 мільйони. Голодна зима 1918-19 року привела до смерті ще 200 тисяч вірмен.

Після поразки Османської імперії, в 1918 році країни-переможці зажадали від Туреччини покарати винних у злочинах проти військовополонених і вірмен. У грудні 1918 року був створений Спеціальний військовий трибунал, який працював до 1920 року. Він прийняв рішення вважати доведеним, що депортації вірмен не були продиктовані воєнною необхідністю або дисциплінарними причинами, а були задумані центральним комітетом партії молодотурків, і поклав на них відповідальність за факт організованого вбивства вірмен.

Міжнародна оцінка цих подій протилежна офіційній турецькій. У спільній Декларації від 24 травня 1915 року країн-союзниць Першої світової війни вбивства вірмен були вперше визнані злочином проти людства. Геноцид вірмен визнали Рада Європи (1998, 2001), Європарламент (1987, 2000, 2002, 2005), Підкомісія ООН по запобіганню дискримінації і захисту меншин. Першим масові вбивства вірмен офіційно засудив парламент Уругваю і на сьогодні офіційно визнали вірменський геноцид 21 країна світу, 43 штати США, Каталонія, Країна Басків, Шотландія, Вельс, Північна Ірландія, а також Верховна рада Автономної республіки Крим.

У 2001 році спільна турецько-вірменська комісія з примирення звернулася в «Міжнародний центр з питань правосуддя перехідного періоду» для незалежної експертної оцінки, який на початку 2003 року представив висновок, що події 1915 року потрапляють під всі визначення геноциду і вживання цього терміна повністю виправдане.

Проект рішення та пояснювальна записка складені на основі історичних фактів, що підтверджені рішеннями Ради Європи, Європарламенту, відповідними структурами Організації Об'єднаних націй.

Керуючий справами
виконавчого апарату

Т.Л.Подорожна